

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

เนตรม่วง (Net Muang) เป็นหนึ่งในพืช ของไทยชนิดใหม่ อยู่ในวงศ์ชา ฤๅษี (Family Gesneriaceae) ที่ค้นพบโดยนักวิจัยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และได้รับการตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการ Thai Forest Bulletin เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 เนตรม่วงเป็นไม้ล้มลุกปีเดียว ต้นสูงประมาณ 0.25 ถึง 1 เมตร ใบเรียงตรงข้าม ช่อดอกเกิดบนใบ กลีบดอกมีสีม่วงเข้ม บานช่วงเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคม ประชากรที่กระจายพันธุ์ตามธรรมชาติค่อนข้างน้อย เป็นพืชเฉพาะถิ่น อยู่ในระบบนิเวศที่ค่อนข้าง เปราะบาง พบการกระจายพันธุ์เฉพาะประเทศไทย ที่เขตอำเภอแก่งหางแมว จังหวัด จันทบุรี บริเวณหน้าผาหินปูนแบบเปิด หรือปากถ้ำ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2557)

ดังนั้นเมื่อเกิดการทำลายหรือมีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ สิ่งมีชีวิตบริเวณนั้นรวมถึง ต้นเนตรม่วงก็จะได้รับผลกระทบ ส่งผลให้มีจำนวนประชากรลดลงหรืออาจสูญพันธุ์ไป ดังนั้นจึงควรเร่งดำเนินการศึกษาวิจัย เพื่อเพาะขยายพันธุ์และเพิ่มปริมาณต้นเนตรม่วงให้คงอยู่ สำหรับการอนุรักษ์ อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเนตรม่วงให้เป็นไม้ประดับเศรษฐกิจชนิดใหม่ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาวิธีการเพิ่มปริมาณต้นเนตรม่วงในสภาพปลอดเชื้อ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถขยายพันธุ์และเพิ่มปริมาณต้นเนตรม่วง ซึ่งเป็นไม้เฉพาะถิ่นจังหวัดจันทบุรี เพื่อสามารถลดความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้
2. ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณต้นเนตรม่วง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเพาะขยายพันธุ์ต้นเนตรม่วงในระดับเศรษฐกิจ
3. สามารถนำองค์ความรู้นำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาสายพันธุ์เนตรม่วง เพื่อเป็นไม้ประดับเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต
4. นำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชา วิชาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชเพื่อการเกษตรได้ และผู้ที่สนใจสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

5. สามารถสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่จากนักศึกษาระดับปริญญาโทได้

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิธีการขยายพันธุ์เนตรม่วงในสภาพปลอดเชื้อ โดยนำเมล็ดพันธุ์เนตรม่วงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม คือการนำมาขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ เมื่อได้ต้นอ่อนเนตรม่วงจากการเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อแล้ว นำมาศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และการขยายพันธุ์ของเนตรม่วงในสภาพปลอดเชื้อ โดยการเติมสารควบคุมการเจริญเติบโตกลุ่มออกซินและไซโตไคนินในอาหารสังเคราะห์ เพื่อเพิ่มปริมาณต้นเนตรม่วงให้ได้จำนวนมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

เนตรม่วง หรือ *Microchirita purpurea* D.J.Midleton & Triboun หมายถึง พืชล้มลุกปีเดียว มีความสูง 0.25 ถึง 1 เมตร ใบ เป็นแผ่นรูปไข่ กว้าง 6 ถึง 9.5 เซนติเมตร ยาว 8.5 ถึง 20.5 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนรูปหัวใจ ดอก มีกลีบดอกสีม่วง โคนเชื่อมติดเป็นรูปประฆัง ปลายแยกเป็น 5 แฉก การค้นพบเนตรม่วง พบทางตะวันออกเฉียงใต้ในเขตจังหวัดจันทบุรี อำเภอแก่งหางแมว ซึ่งพบตามหน้าผาหินปูน หรือบริเวณปากถ้ำ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี